Januari 2026

VE Beleidsplan

Stichting Kinderopvang Oud Gastel

Inhoud

Inleiding 1
Onze Visie 2
Beleidsontwikkeling en VE coachen 3
Wat is VE? 3
Voor wie is VE? 3
Hoe krijgt een kind een VE indicatie? 3
Ontwikkelingen 4
Taal ontwikkeling 4
Sociaal/emotionele ontwikkeling 5
Motorische ontwikkeling 6
Cognitieve ontwikkeling 6
Ontwikkeling zelfstandigheid 6
Ontwikkeling spel/creativiteit 6
Deskundigheid 7
Inzet van de VE coach 7
VE binnen Stg. KOOG 8
Wat betekent dit concreet voor Stg. KOOG: 8
Het aanbod VE 8
Pedagogische uitgangspunten 9
Doelen van ons VE-beleid 10
Werkwijze OGW (Opbrengst Gericht Werken) 10
Taal ontwikkeling: 13
Sociaal/emotionele ontwikkeling 14
Motorische ontwikkeling 15
Cognitieve ontwikkeling 15
Ontwikkeling zelfstandigheid 16
Ontwikkeling spel/creativiteit 17
Thema's en activiteiten 18
Een rijke speelleeromgeving 18
Extra activiteiten 19
Volgen ontwikkeling 19
Stappenplan VE: van aanmelding tot monitoring 20
Stappenplan VE (Voorschoolse Educatie) 21

Ouderbetrokkenheid 22
Pilot ouderbetrokkenheid: Speel & Groei Thuis 23
VE en samenwerking basisscholen 23
Inzet VE Coach 23
Schriftelijke vastlegging uren 25
Aantal VE kinderen 25
Verdeling over de locaties 25
Kwaliteitsborging VE aanbod 26
Jaaroverzicht indeling VE coachingsuren 2026 27
Literatuurlijst 28

Inleiding

Voor U ligt het VE coaching- en beleidsplan van Stichting Kinderopvang Oud Gastel.
Stg. KOOG is een kinderopvang bestaande uit drie locaties: locatie Dikkertje Dap Oud Gastel, locatie BSO New York Oud Gastel en locatie De Kajuit Stampersgat. Op de locaties Dikkertje Dap en De Kajuit bieden wij VE. Omdat wij het belangrijk vinden om op beide locaties dezelfde kwaliteit te bieden is dit plan ook geschreven voor beide locaties. Dit coaching- en beleidsplan omschrijft onze visie op coaching en beleid waarbij we oog hebben voor de toekomst.

In het werken met mensen, werk je met jezelf als middel. Waar een timmerman werkt met een hamer en spijkers, werk je in de kinderopvang met jezelf. Daarom hebben wij als uitgangspunt leren door gedragsverandering in plaats van leren door kennisoverdracht. Uiteraard snappen wij dat kennis wel ten grondslag ligt aan gedragsverandering, daarom bieden wij ook scholing aan voor de medewerkers. Meer informatie hierover kunt U terug vinden in het opleidingsplan van Stg. KOOG.

Naast de pedagogisch coach/beleidsmedewerker is er per 1 januari 2022 ook een VE coach aanwezig. In dit beleidsplan staat beschreven hoe Voorschoolse educatie (VE) in de praktijk wordt aangeboden binnen Stg. KOOG. We spreken hier over VE waarbij het binnen de opvang gaat om voorschoolse educatie. Het gaat hierbij om het aanbieden van een VE programma en overige ontwikkelingsgerichte activiteiten.

Onze Visie

Stg. KOOG is een VE gecertificeerde opvangorganisatie. Binnen onze kinderopvang bieden wij Voorschoolse Educatie (VE) aan met als doel kinderen optimale ontwikkelingskansen te geven en eventuele ontwikkelingsachterstanden vroegtijdig te signaleren en te verkleinen. Onze pedagogische visie is geïnspireerd op de uitgangspunten uit Reggio Emilia en wordt praktisch ondersteund door het VE-programma Uk & Puk 2.0. Een goede basis zorgt er voor dat het kind straks voorbereid op de basisschool kan starten.

Binnen Stg. KOOG werken wij met het VE programma Uk en Puk 2.0. Uk en Puk is een uniek totaalprogramma voor kindercentra, met kinderen van 0 tot 4 jaar.
Het VE-programma aangeboden aan alle kinderen van 0 tot 4 jaar. Aan doelgroepkinderen (kinderen met een VE indicatie)wordt extra begeleiding gegeven om de ontwikkeling te stimuleren. We kiezen er bewust voor om de activiteiten ook aan te bieden in een mix van doelgroepkinderen en niet-doelgroepkinderen. De (extra) aandacht op het gebied van taal- en sociale ontwikkeling is goed voor alle kinderen en gebleken is dat kinderen in een 'mix-groep' veel van elkaar kunnen leren.

Dit beleidsplan is tot stand gekomen in samenwerking met het management, pedagogisch medewerkers, oudercommissie en het bestuur. Het VE beleid en daarbij het didactisch handelen is iets dat voortdurend kan veranderen door gewijzigde (wetenschappelijke) inzichten, door de voortschrijdende tijd of door ervaringen. Dit beleidsplan zal jaarlijks met de verschillende teams, de oudercommissie als het bestuur opnieuw besproken en zo nodig bijgesteld worden.

Beleidsontwikkeling en VE coachen

Wat is VE?

Voorschoolse Educatie (VE) richt zich voornamelijk op peuters vanaf 2 jaar met een taalachterstand of Nederlands als tweede taal. Kinderen met een VE verklaring binnen de opvang hebben net dat stukje extra begeleiding nodig om aan een eventuele ontwikkelingsachterstand te werken voordat ze naar de basisschool gaan. Dit kan zijn door het stimuleren van het spreken van de Nederlandse taal, het vergroten van de woordenschat of het stimuleren van de taal- en spraakontwikkeling in het algemeen. Ook kunnen we extra ondersteuning bieden op het gebied van sociaal emotionele ontwikkeling. Een goede basis zorgt er voor dat het kind straks voorbereid op de basisschool kan starten. De voorschoolse educatie wordt binnen de kinderopvang aangeboden met behulp van een VE programma. Binnen Stg. KOOG werken we met het programma 'Uk en Puk'. Bij dit educatieve programma wordt de algehele ontwikkeling van het jonge kind gestimuleerd. Het VE programma biedt een gestructureerde en didactische aanpak om de ontwikkelingsstimulering in de praktijk zo effectief mogelijk aan te bieden. De voorschoolse educatie richt zich op meerdere ontwikkelingsgebieden tegelijkertijd. Naast de vier basisdomeinen taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek, is er nu ook aandacht voor kunst, cultuur, natuur, techniek en digitale geletterdheid. Kinderen zijn bezig met verschillende activiteiten bijv. tekenen, zingen, doen-als-of spelletjes, gezelschapsspelletjes, spelen buiten, luisteren naar verhalen en praten hierover met elkaar.

De volgende ontwikkelingsgebieden krijgen aandacht binnen de voorschoolse educatie:

- Taalontwikkeling: hierbij gaat het bijvoorbeeld om het vergroten van de woordenschat;
- Sociaal-emotionele ontwikkeling: het stimuleren van zelfstandigheid, zelfvertrouwen en het samen spelen en werken;
- Motorische ontwikkeling: er is aandacht voor het ontwikkelen van grove en fijne motoriek;
- Beginnende rekenvaardigheid: het leren tellen, meten en de oriëntatie in ruimte en tijd.

Voor wie is VE?

Binnen de Gemeente Halderberge kunnen kinderen vanaf 2 jaar in aanmerking komen voor een VE verklaring wanneer zij voldoen aan één van onderstaande criteria:

1. Taalontwikkelingsachterstand;
2. Thuistaal geen Nederlands;
3. (Taal) ontwikkelingsarme thuissituatie (bijvoorbeeld: ouders zonder baan, weinig interesse in het kind of geen middelen om in het kind te kunnen investeren zoals sport);
4. Sociaal-emotionele omstandigheden (omgaan met anderen en gevoelens)
5. Medische problematiek (bijvoorbeeld: slecht gehoor) met risico op taalontwikkelingsachterstand.

Hoe krijgt een kind een VE indicatie?

- Rechtstreeks vanuit de GGD (consultatiebureau) omdat het voldoet aan één van de 5 criteria. De jeugdverpleegkundige/arts zal dit beoordelen en deze verklaring afgeven.
- Vanuit de GGD (consultatiebureau) nadat ouders hiernaar doorverwezen zijn door ons omdat wij denken dat aan één van de 5 criteria wordt voldaan.

Gericht op de totale ontwikkeling

Voorschoolse Educatie is niet alleen gericht op ontwikkelingsachterstanden, maar op de totale ontwikkeling van kinderen ter voorbereiding op de basisschool. De SLO-doelen (Stichting Leerplan Ontwikkeling) van het basisonderwijs zijn in de activiteiten verwerkt.

Ontwikkelingen

In de eerste vier jaar van het leven ontwikkelt een kind zich op stormachtige wijze van een hulpeloze baby tot een peuter en later tot een schoolkind. Die ontwikkeling verloopt volgens bepaalde wetten van de natuur. Wij gaan uit van het gegeven dat ieder kind uniek is. Omdat ieder kind weer anders is, kunnen de tijdstippen en de volgorde waarin de ontwikkelingsstappen zich afspelen sterk verschillen. Ieder kind heeft een groot aantal mogelijkheden in zich. De omgeving en de mensen waarmee het kind te maken krijgt spelen een belangrijke rol bij deze ontwikkeling. Deze mensen zijn het voorbeeld voor het kind. Mede hierdoor leert het kind in het eerste jaar omrollen, voorwerpen pakken, kruipen, zitten en staan. Maar het kind heeft ook kansen en uitdagingen nodig waardoor het steeds vaardiger kan worden in het bewegen, in het rennen, klimmen, fietsen, gooien en vangen. Spelen is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Al spelend leren zij bijvoorbeeld tellen, onthouden en creatieve oplossingen bedenken. Daarnaast bewegen en praten kinderen tijdens het spelen meestal veel.

De ontwikkeling van kinderen is onderverdeeld in verschillende deelgebieden.

Taal ontwikkeling

Naast de waarnemingen via zintuigen is de taal een belangrijke pijler waarop het denken zich ontwikkelt. Praten met elkaar is de meest voor de hand liggende vorm van communiceren en juist door het benoemen van dingen om hem heen komt de ontwikkeling van het denken van het kind op gang.
De pedagogisch medewerkers zijn gekwalificeerd volgens de richtlijnen van de 3F taaltoets en spreken met de kinderen op een kindvriendelijke manier. Natuurlijk gaat de stem automatisch de hoogte in wanneer je tegen een kleintje praat, maar we gebruiken hierbij geen babytaal of verkleinwoorden.

Vanaf augustus 2024 zijn we gestart met het werken met baby- en kindergebaren. Dit doen we op de groepen van 0-4 jaar. De baby- en kindergebaren geven een kind een stem in handen, het overbrugt de periode van taal begrijpen naar kunnen spreken. Het is een manier om de taalontwikkeling te stimuleren, taal visueel te maken, elkaar beter te begrijpen en meer inzicht te krijgen in de behoeftes en beleving van het kind.
Hoewel een kind pas rond een jaar of anderhalf begint met praten is het cognitief al veel eerder in staat om te communiceren. Door je kind gebaren aan te leren, kun je deze periode overbruggen. Je kunt al met je kind communiceren voordat het kan spreken! Vanaf zes maanden gaat het kind betekenis geven aan de taal die het hoort en gaat dus begrijpen wat je zegt. Vanaf ongeveer 8 maanden kan het kind gebaren terug maken en kan het een gesprek met jou starten, waardoor je meer inzicht krijgt in de belevingswereld en de belangstelling. We gebruiken in het dagelijks leven al veel gebaren, zoals bij het zingen van liedjes.

Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat gebaren niet alleen de taal- en spraakontwikkeling op jonge leeftijd bevordert, maar ook dat gebarende kinderen, als ze ouder zijn, een voorsprong hebben op niet gebarende kinderen in het lezen, schrijven en spreken.
De kinderen krijgen één gebaar/woord per week aangeboden. De bijbehorende kaart wordt opgehangen in de ruimte. We zijn in 2024 gestart met woorden zoals: 'mama, papa, spelen, slapen e.d. Nu in 2025 gaan we de gebaren/woorden verder uitbreiden met gebaren zoals: 'verkouden, hond, opa en pop. Er is een selectie gemaakt van 50 (basis)woorden die in een periode van 9 maanden aangeboden worden. Deze kunnen wanneer een kind/groep hier behoefte aan heeft verder uitgebreid worden.
Na 9 maanden worden de gebaren/(basis) woorden herhaald en opnieuw onder de aandacht gebracht. Op deze manier worden de gebaren/woorden ook bij de nieuwe kinderen en ouders onder de aandacht gebracht.
Een overzicht van welk woord, welke week wordt aangeboden ontvangen ouders via een bericht in het ouderportaal.
Ook thuis kunnen de ouder(s) de gebaren meedoen met het kind, zodat het kind ook thuis iets kan verduidelijken. De pedagogisch professionals hebben hiervoor de cursus: 'Baby- en kindergebaren' gevolgd via E-Wise.

Daarnaast gebruiken we korte zinnen en noemen eerst de naam van het kind, zodat duidelijk is tegen wie je praat. Een goed voorbeeld zijn in het spreken is belangrijk. Het kind pakt het voorbeeld makkelijk op als je bij de dingen die je doet hardop praat en verwoordt wat het ziet en beleeft. Door dit vaak, goed en met plezier te doen, help je het kind om een woord dat het wil leren goed uit te spreken. Tegen het kind praten in verbasterde, kinderlijke zinnetjes werkt vaak averechts.
Een kind komt makkelijk tot praten in een omgeving waarin een kind zich veilig voelt.
Verder zal een kind zich beter kunnen uiten en in gesprek komen met anderen als het ervaren heeft dat er echt naar hem geluisterd wordt, ook als het over zijn woorden struikelt en er niet goed uitkomt.

Sociaal/emotionele ontwikkeling

Deel uitmaken van een groep vinden mensen, dus ook jonge kinderen, fijn. Dit geeft houvast; biedt verbondenheid met de groep en de mogelijkheden om zich te ontwikkelen in de sociale omgang met anderen.
Kinderen groeien ook niet in hun eentje op. Ze hebben te maken met een vader, moeder, opa, oma, broertje, zusje, neefje, nichtje én met kinderen op de kinderopvang. Ook boeken en media zijn van invloed op een opgroeiend kind. Kinderen komen door deze contacten in aanraking met andere gebruiken en andere culturen. Ze beginnen op te merken dat niet alles is zoals thuis; ze moeten daaraan wennen en met vallen en opstaan hun eigen weg leren vinden.
Tijdens de sociaal-emotionele ontwikkeling leren de kinderen onder andere de volgende sociale vaardigheden; communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid. Door het omgaan met leeftijdsgenoten en pedagogisch medewerkers leert het kind inzicht krijgen in zijn gevoelens en leert andere reactiemogelijkheden. Tevens leert het kind al vroeg de betekenis van delen, troosten, helpen, rekening houden met anderen en omgaan met conflicten.

Motorische ontwikkeling

Bij de motorische ontwikkeling maken we onderscheid in de grote en kleine motoriek. Bij de grote motoriek heb je het over omrollen, voorwerpen pakken, kruipen, zitten en staan. Maar het kind heeft ook kansen en uitdagingen nodig waardoor het steeds vaardiger kan worden in het bewegen, in het rennen, klimmen fietsen en gooien.
De kleine motoriek omvat kleine bewegingen die coördinatie tussen ogen en handen vereisen.
Langzamerhand leert het kind blokjes te stapelen, met bestek te eten, zelf uit een beker te drinken en bijvoorbeeld veters en knopen los te maken.
De manier waarop baby's een speeltje vastgrijpen verandert in het eerste jaar. Wat grotere voorwerpen proberen ze eerst met hun handpalm te pakken, vervolgens met alle vijf de vingers en daarna krijgt de duim een eigen rol toebedeeld. Het vastpakken en het manipuleren van voorwerpen zijn voorlopers van motorische vaardigheden als knippen, tekenen of met simpel gereedschap werken. Kinderen moeten daarvoor niet alleen hun schaar, potlood of hamer op de juiste manier vastpakken, maar ook met de arm en pols richting geven aan de beweging.
Hoe rijker het aanbod van mogelijkheden, des te handiger en vaardiger het kind met zijn lijf zal kunnen omgaan.

Cognitieve ontwikkeling

Gedurende de tijd die kinderen doorbrengen in de kinderopvang, proberen wij een positieve bijdrage te leveren aan de cognitieve ontwikkeling. Kinderen ontwikkelen zich, spelenderwijs, en aan de hand van de ervaringen die zij gedurende de dag opdoen. De eerste stappen die een kind zet op weg naar het denken zijn die van het waarnemen en het herkennen. De rammelaar en het bordje eten dat het kind voor de vierde of vijfde keer waarneemt worden langzaam herkend wat een eerste vorm van herinneren is.
Bij de peuter en kleuter vind je al hogere ontwikkelingsstadia van het denken.
Kinderen gaan op onderzoek uit en doen ontdekkingen.

Ontwikkeling zelfstandigheid

Bijna alles waarvoor een baby hulp nodig heeft, leert hij uiteindelijk zelf te doen. Moet een jonge baby nog overal heen vervoerd worden, leert hij later zichzelf voort te bewegen. Is zijn kennis van de omgeving eerst minimaal, leert hij later begrippen, regels en feiten die hem greep op de wereld geven. Kan hij in het begin alleen maar huilen om zijn wensen kenbaar te maken, leert hij later spreken. Is zijn omgang met volwassenen, broertjes en zusjes eerst beperkt, breidt het zich later uit tot een samenspel en gezamenlijk ondernemen, waarbij in het begin ieders inbreng aan bod komt. Maar tijdens die groei naar zelfstandigheid hebben kinderen begeleiding nodig van volwassenen. De drang om het zelf te kunnen, om de eigen vermogens te gebruiken, te onderzoeken hoe de omgeving er uitziet en wat er te beleven valt, is ieder gezond kind eigen.

Ontwikkeling spel/creativiteit

Het spelen van kinderen is universeel en volgt overal dezelfde ontwikkeling. Globaal gezien ontwikkelt het zich van alleen spelen naar samenspelen en van eenvoudig spel naar complex spel. Het ene soort spel gaat logischerwijs vooraf aan het volgende: je kunt materiaal pas vormen of ermee bouwen nadat je het met je zintuigen gevoeld en betast, gekneed of in de

mond gehouden hebt. Pas als je ervaren hebt dat scherp, bol, plat, soepel, koud, harig, vloeibaar, hard enzovoort verschillende eigenschappen zijn kun je mogelijkheden en beperkingen gaan hanteren.

Deskundigheid

Pedagogisch professionals die werkzaam zijn op (VE) groepen beschikken, naast een gecertificeerde beroepsopleiding, over een bewijs dat met goed gevolg scholing is afgerond specifiek gericht op het werken met vroegschoolse educatieprogramma's.
Daarnaast is er de overgangsregeling die de inzet van pedagogisch medewerkers mogelijk maakt die bezig zijn met deze specifieke VE scholing. Deze pedagogisch medewerkers mogen alleen worden ingezet naast een volledig geschoolde VE beroepskracht en:

- mogen niet eerder zijn ingeschreven voor dergelijke scholing;
- moeten beschikken over de 3F taal eis op de onderdelen lezen/luisteren, spreken en gesprekken voeren;
- de periode mag niet langer duren dan 3 maanden voor de aanvang van de scholing begint en maximaal twee jaar na aanvang van de scholing.

Inzet van de VE coach

De VE-beleidsmedewerker/coach helpt en coacht pedagogisch professionals die met VE werken en die VE indicatie kinderen begeleiden.
Het doel is de kwaliteit van de Voorschoolse Educatie te verhogen.

VE binnen Stg. KOOG

Stg.KOOG is een VE gecertificeerd opvangorganisatie. Het doel van VE is de taal- en ontwikkelingsachterstand bij de doelgroep te voorkomen dan wel zo snel mogelijk aan te pakken.

Binnen Stg.KOOG werken wij met het VE programma Uk & Puk 2.0.
Uk en Puk is een uniek totaalprogramma voor kindercentra, met kinderen van 0 tot 4 jaar. Door actief bezig te zijn en lekker te spelen, ontwikkelen baby's, dreumesen en peuters zich breder en sneller. Uk en Puk is niet moeilijk, maar wel doordacht. De activiteiten stimuleren de taal- en spraakvaardigheid, sociaal-emotionele vaardigheden, motorische en zintuiglijke vaardigheden en geven de eerste rekenprikkels.

Wat betekent dit concreet voor Stg. KOOG:

- Het aanbieden van het VE-programma Uk en Puk 2.0 door gekwalificeerd personeel;
- Het aanbieden van activiteiten binnen de kinderopvang gericht op het stimuleren van de ontwikkelingsdomeinen taal, sociaal-emotionele ontwikkeling, motoriek en rekenen. Naast deze basisdomeinen is ook aandacht voor kunst, cultuur, natuur, techniek en digitale geletterdheid.
- Een aanbod van minimaal 16 uur VE per week aan de VE indicatie kinderen;
  Voor de peuteropvang geldt dat VE aangeboden wordt in 40 schoolweken.
  Het totaalaanbod van het aantal VE uren voor VE geïndiceerde kinderen komt daarbij op 40 x16 uur = 640 uur per jaar. In 1,5 jaar tijd komt dit op 960 uur.
  Het aanbod van 16 uur VE in de peuteropvang is verdeeld over 4 dagdelen van 4 uur maandag t/m vrijdag.
- Observeren en registeren ;
- Kind bespreking;
- Oudergesprekken;
- Inrichting ruimte en materialen;
- Het stimuleren van een doorgaande leerlijn door middel van overdracht bij het overgaan naar de basisschool;
- Indien nodig inschakelen van externe expertise;
- Opleiden en bijscholen van personeel;
- Vergroten van ouderbetrokkenheid bij het VE programma;
- Samenwerking met de Gemeente Halderberge als partner;
- Samenwerking met de GGD(CB);
- Samenwerking met het basisonderwijs.

Het aanbod VE

Het aanbieden van voorschoolse educatie gebeurt binnen Stg. KOOG op verschillende manieren:

- Aan de hele groep door het aanbod van activiteiten die aansluiten bij de gehele ontwikkeling;
- In kleine groepen, activiteiten gericht op een bepaald ontwikkelingsgebied. Dit kunnen activiteiten zijn als een spel, het voorlezen van boeken, een activiteit gericht op fijne of grove motoriek of de sociaal-emotionele ontwikkeling;

- Eén op één activiteiten, met name voor doelgroepkinderen. Tijdens deze activiteit wordt aandacht geschonken aan het ontwikkelingsgebied dat extra zorg nodig heeft.

Bij het aanbieden van bovenstaande activiteiten wordt door de pedagogisch professionals gekeken hoe de groepssamenstelling in elkaar zit. Zo worden VE kinderen en kinderen waarbij de ontwikkeling goed verloopt gemixt in een groep. Op deze manier stimuleren we de zone van de naaste ontwikkeling. Hierbij kijken we eerst wat een kind zelfstandig kan, dit noemen we de actuele ontwikkeling.
Waar een kind hulp bij nodig heeft is de naaste ontwikkeling en het gebied ertussen is de zone van de naaste ontwikkeling. We bieden activiteiten aan wat een kind nog niet zelfstandig kan maar wel wanneer een pedagogisch professional of groepsgenoot er ondersteuning bij geeft.

Pedagogische uitgangspunten

Reggio-Emilia benadering
Wij zien kinderen als competent, nieuwsgierig en actief betrokken bij hun eigen leerproces. Vanuit deze visie:

- staat het kind centraal als mede-onderzoeker;
- werken pedagogisch professionals observerend en onderzoekend;
- krijgt de omgeving de rol van “derde pedagoog”;
- ligt de nadruk op expressie, creativiteit en samenwerking.

Dit betekent dat wij activiteiten vormgeven vanuit de interesses van kinderen en hen ruimte geven om op verschillende manieren (de “100 talen van het kind”) te ontdekken en te leren.

Werken met Uk & Puk 2.0
Uk & Puk 2.0 biedt een doelgerichte en gestructureerde basis voor het stimuleren van de brede ontwikkeling, met extra aandacht voor:

- taalontwikkeling;
- sociaal-emotionele ontwikkeling;
- motoriek;
- rekenprikkels.

De thema’s en activiteiten uit het programma worden geïntegreerd in ons dagelijkse aanbod. We gebruiken de doelen en observatiesystematiek om de ontwikkeling van kinderen te volgen en ons aanbod hierop af te stemmen.

Integratie van beide werkwijzen
De Reggio-visie en Uk & Puk 2.0 vullen elkaar aan binnen onze VE-praktijk:

- Reggio Emilia geeft richting aan onze pedagogische houding en de manier waarop we met kinderen werken;
- Uk & Puk 2.0 biedt structuur, ontwikkeldoelen en thematische verdieping.

Hierdoor combineren wij kind volgend werken met planmatig en doelgericht stimuleren.

Doelen van ons VE-beleid

1. Het bieden van een rijke, stimulerende speel- en leeromgeving;
2. Het versterken van ontwikkelingskansen voor alle kinderen;
3. Het tijdig signaleren van ondersteuningsbehoeften;
4. Het bevorderen van een doorgaande ontwikkellijn richting basisschool;
5. Het actief betrekken van ouders als educatieve partners.

Werkwijze OGW (Opbrengst Gericht Werken)

OGW is een manier waarop wij met kinderen omgaan. Het stelt de interesses, behoeften en ontwikkeling van kinderen centraal. Wij creëren volop kansen voor kinderen en bieden hen uitdaging. Dit gebeurt continu de hele dag door. Kinderen kunnen zich optimaal ontwikkelen als ze zich emotioneel vrij en vertrouwd voelen, nieuwsgierig zijn en zelfvertrouwen hebben. De pedagogisch professional speelt hierbij een belangrijke rol. Zij zorgt ervoor dat kinderen zich thuis voelen op de groepen. Door met persoonlijke aandacht en respect naar kinderen te kijken en in te spelen op hun interesses en behoeften.

Een kind ontwikkelt zich van nature op zijn of haar eigen manier. Ieder kind heeft veel mogelijkheden in zich om van alles te kunnen leren. Door te spelen kunnen kinderen zelf ervaren en zelf ontdekken. Voor kinderen is het dé manier om te groeien. Wij spelen met hen mee en bieden hen uitdagende opvang op onze locaties.

We willen dat zowel binnen als buiten alle ontwikkelingsgebieden aan bod komen. Dat kinderen bijvoorbeeld in de natuur bezig zijn, lichamelijk hun energie kwijt kunnen, muziek maken en liedjes zingen, voorgelezen worden, kunnen kleien, tekenen en proefjes uitproberen, maar ook dat ze alléén kunnen spelen of samen met anderen. Wachten op je beurt bij een spelletje, spelregels leren, heerlijk onderuit zitten bij een poppenkast of zelf actief aan de slag door een taartje te bakken. Door deze variatie aan ervaringen ontwikkelen kinderen hun persoonlijke competenties.

Zeven uitgangspunten van ontwikkelingsgericht werken

1. Werken vanuit wat kinderen al kunnen;
2. Een kind ontwikkelt zichzelf in relatie tot de omgeving;
3. Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo;
4. Activiteiten, die kinderen aanspreken en uitdagen, stimuleren de ontwikkeling van een kind;
5. De ontwikkeling vindt plaats binnen een sociaal-culturele context; kinderen leren rekening houden met elkaar en respect te hebben voor elkaar;
6. De pedagogisch medewerker speelt adequaat in op de behoeften en mogelijkheden van ieder kind;
7. Sociale contacten en met elkaar communiceren zijn onmisbaar bij de ontwikkeling;

In Uk & Puk 2.0 speelt een didactische aanpak genaamd “Opbrengstgericht werken in 4D” een belangrijke rol. Dit model helpt pedagogisch professionals om planmatig, doelgericht en bewuster te werken aan de ontwikkeling van kinderen. De 4D’s staan voor:

1. Data (observeren)

In deze fase wordt informatie verzameld over de ontwikkeling van kinderen — bijvoorbeeld observaties, logboeknotities of uitspraken van ouders. Met als doel het achterhalen van de interesses en de ontwikkelingsniveaus van de (doelgroep)kinderen nu precies mee bezig? Wat zijn ze aan het leren en hoe?

2. Duiden (Reflecteren)

Hierbij interpreteer je die data: wat betekenen die observaties? Welke sterke punten heeft het kind? Waar zijn onze (doelgroep) kinderen nu precies mee bezig? Wat zijn ze aan het leren en hoe? Waar heeft het misschien extra stimulans nodig? Dit helpt om te begrijpen waar je verder op moet inzetten.

3. Doelen (Plan maken)

Op basis van wat je hebt geanalyseerd, ontwerpen professionals een aanbod dat de (doelgroep) kinderen ondersteunt in het zetten van de volgende ontwikkelingsstap, gebruikmakend van de pre fase SLO-doelen. Zij maken keuze over inhoudelijke en praktische zaken zoals bijv. het thema

4. Doen (Uitvoeren)

Dit is de praktische uitvoering: je voert activiteiten uit die zijn afgestemd op de doelen, en je past ze aan waar nodig. Je observeert ook tijdens het doen of het aanbod werkt zoals bedoeld. Zij evalueren tussentijds en stellen zo nodig het aanbod, materiaal, hun begeleiding of de samenstelling van de groepjes bij. Bovendien kijken zij naar de betrokkenheid en intrinsieke motivatie van de kinderen.

Documenteren

Door deze cyclus steeds opnieuw te doorlopen, werk je gestructureerd, doelgericht en adaptief, je handelt op basis van wat kinderen écht nodig hebben in hun ontwikkeling. Hierdoor worden alledaagse situaties zoals eten en verschonen betekenisvolle leersituaties (kansen grijpen).

De 4D-aanpak helpt pedagogisch medewerkers om:

- Niet zomaar activiteiten te doen, maar gericht te werken op basis van wat kinderen laten zien.
- De kwaliteit van begeleiding en interactie systematisch te verbeteren.
- (SLO)doelen concreet te stellen en activiteiten aanbod daarop af te stemmen.
- Activiteiten en begeleiding continu te evalueren en verbeteren.

In *Uk & Puk 2.0* krijgen deze 4D's een prominente plek, waardoor de dagelijkse praktijk van de professionals planmatiger en effectiever wordt.

Voor doelgroepkinderen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met hun ontwikkelingsbehoeften. Met behulp van de pedagogische planning werken professionals opbrengstgericht aan de doelen voor de (VE-)kinderen en ontwerpen, implementeren en begeleiden zo een op maat gemaakt aanbod. Kleine kringactiviteiten, specifieke spelactiviteiten en pre-teaching (waarin de pre fase SLO-doelen van taal en rekenen centraal staan) zijn daar onderdeel van. Daarnaast worden doelgroepkinderen de eerste acht weken dat ze in de groep of klas zijn extra geobserveerd om vast te kunnen stellen wat de ondersteuningsbehoefte is. Na deze acht weken wordt bepaald waar aandacht naartoe moet gaan, dit wordt na een gesprek over de wenperiode vastgelegd in een plan van aanpak. De ondersteuningsbehoefte kunnen zijn:
- extra aandacht voor de taalontwikkeling, tijdens spel en/of één op één activiteiten met de pedagogisch professional;
- extra aandacht tijdens begeleiding van spel;
- extra aandacht voor begeleiding van gedrag;
- extra aandacht voor begeleiding tijdens grote groepsactiviteiten (pre-teaching);
- extra visueel maken van instructies om bijv. de taalontwikkeling te ondersteunen.

In de praktijk:
Fase 1: Verwonderen
Pedagogisch professionals verwonderen zich over wat de kinderen bezighoudt en kijken en luisteren goed; wat vertellen en maken kinderen? Wat zie je in hun spel? Professionals beslissen wat de activiteiten worden binnen het thema op basis van de interesses van een groep kinderen. Bijv. het thema Groei & Bloei 'van ei naar vlinder'. Vervolgens worden (doelgroep)kinderen in heterogene groepjes ingedeeld, op basis van hun ontwikkelingsniveau, gedeelde interesses of juist om kinderen uit te dagen of kennis te laten maken met iets nieuws.

Fase 2: Onderzoekende vragen stellen
Pedagogisch professionals faciliteren kinderen om onderzoekende vragen te stellen: wat zou het kunnen zijn? Hoe ziet het eruit? Hoe voelt het? Kinderen worden geprikkeld hun kennis te verbreden. De taal- en denkontwikkeling, vragen stellen en vertellen, staan centraal in deze fase. De pedagogisch professional biedt hierbij passende materialen om de vragen aan te relateren.

Fase 3: Voorspellen
Daarna nodigen pedagogisch professionals kinderen uit om voorspellingen te doen: wat verwachten ze dat er gaat gebeuren? 'Het zijn balletjes', 'het zijn eitjes', 'het zijn spruitjes', 'het zijn stuiterballen'. Pedagogisch professionals stellen prikkelende vragen en maken samen met de kinderen een mindmap, welke de vragen en activiteiten zichtbaar maakt voor de groep.

Fase 4: Onderzoeken
Kinderen onderzoeken, vinden antwoorden op hun vragen en gaan aan de slag met diverse activiteiten en materialen. Pedagogisch professionals begeleiden dit aan de hand van de 3V's, verkennen, verbinden en verrijken.

Fase 5: Delen
Dagelijks delen kinderen hun bevindingen met elkaar. Aan het eind van het thema scheppen pedagogisch professionals gelegenheid om kinderen te laten vertellen over hun ontdekkingen, kennis en vaardigheden. Door het te vertellen aan anderen, verankeren zij hun kennis. Werkstukken, materialen, foto's en filmpjes kunnen onderdeel zijn van het presenteren. Deze onderdelen worden gedeeld met ouders maar ook als documentatie. Dit wordt gebruikt als data.

Fase 6: Terugkijken en vooruitblikken
Zowel dagelijks als aan het eind van het project wordt met kinderen gereflecteerd op hun bevindingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de mindmap. Hier kan een verdiepend of nieuw onderwerp uit voortkomen.
Overall hebben pedagogisch professionals een cruciale rol bij het stimuleren van brede ontwikkeling. Zij hebben een constructieve, stimulerende en initiërende rol. Zij ondersteunen samenwerking tussen kinderen, helpen relaties vormgeven en dagen kinderen uit om samen problemen op te lossen. Professionals vragen, benoemen, duiden, herhalen, vatten samen, contextualiseren, leggen verbanden et cetera.

Pedagogisch documenteren
Pedagogische documentatie bestaat uit het opschrijven en fotograferen van concrete uitingen van kinderen en daarop reflecteren. Door foto's, filmpjes en vragen van kinderen op te schrijven en hun werk bij elkaar te leggen, krijg je concreet beeldmateriaal dat pedagogisch professionals helpt bij het analyseren en passend aanbod ontwikkelen. Documentatiemateriaal wordt zichtbaar gemaakt in de groepsruimte (documentatiewand) en het wordt na afloop van het thema toegevoegd in het kind volgsysteem van de individuele kinderen. Voor kinderen heeft de documentatiewand als doel een gezamenlijke reflectie te hebben op de leerprocessen. Bovendien is de documentatiewand met name voor NT2-kinderen ondersteunend bij de ontwikkeling van taal- en spreekvaardigheden. Professionals bespreken dagelijks met de doelgroepkinderen wat er op de wand te zien is. Voor ouders is het een uitnodiging om mee te kijken, mee te denken en erover in gesprek te gaan.

Taal ontwikkeling:
Doel in het VE kader:
Het stimuleren van mondelinge taalvaardigheid, woordenschat, taalbegrip en communicatieve vaardigheden zodat kinderen zich kunnen uiten, anderen begrijpen en goed voorbereid zijn op het onderwijs.

Uitwerking in de praktijk
Wij bieden een taalrijke en stimulerende omgeving waarin kinderen gedurende de hele dag worden uitgenodigd om taal te gebruiken en te ontwikkelen. Pedagogisch professionals

voeren dagelijks rijke gesprekken met kinderen, sluiten aan bij hun initiatieven en breiden taal uit door te verwoorden, herhalen en verdiepen.
Daarnaast werken wij met betekenisvolle thema's waarin nieuwe woorden doelgericht worden aangeboden en herhaald. Voorlezen, vertellen en interactief boekgebruik zijn vaste onderdelen van het dagprogramma. Ook wordt er regelmatig gezongen, wat de taalontwikkeling op een speelse manier ondersteunt.
In de dagelijkse verzorgingsmomenten wordt taal bewust ingezet door handelingen te benoemen en vooruit te kijken naar wat er gaat gebeuren. Dit doen wij bij alle leeftijden, van baby's en dreumesen tot peuters, bijvoorbeeld door te zeggen: *"Ik til je op en ga je een flesje geven"* of *"We gaan nu je sokken en broek aantrekken."*
Kinderen worden gestimuleerd om zich op verschillende manieren te uiten, zoals via praten, spel, tekenen en gebaren. Om optimaal aan te sluiten bij het ontwikkelingsniveau van ieder kind, worden daarnaast regelmatig gerichte taalactiviteiten in kleine groepjes aangeboden.

Rol van de pedagogisch professional
Observeren, taal modelleren, open vragen stellen en een veilige communicatieve sfeer creëren.

Sociaal/emotionele ontwikkeling
Doel in het VE-kader:
Het bevorderen van welbevinden, zelfvertrouwen, emotieregulatie en sociale vaardigheden zodat kinderen zich veilig voelen en positief relaties kunnen aangaan.

Wij creëren een veilige en voorspelbare omgeving waarin kinderen zich gezien, gehoord en geaccepteerd voelen. Door te werken met vaste rituelen en een duidelijke structuur ervaren kinderen houvast en vertrouwen. Nieuwe kinderen worden actief welkom geheten, voorgesteld aan de groep en begeleid in het vertrouwd raken met de omgeving. In de wenperiode wordt extra aandacht besteed aan het welbevinden van het kind.
Pedagogisch professionals begeleiden actief de sociale interacties tussen kinderen en stimuleren samenwerken en samenspel. Kinderen worden ondersteund in het herkennen en benoemen van hun gevoelens, zowel tijdens kringmomenten als in alledaagse situaties, zoals bij conflicten. Het waarnemen en serieus nemen van gevoelens staat hierbij centraal. Gevoelens worden altijd geaccepteerd, terwijl gedrag – waar nodig – begrensd wordt.
Daarnaast verwoorden pedagogisch professionals emoties zoals blijdschap, verdriet, boosheid en angst, zodat kinderen leren hun eigen gevoelens te herkennen en die van anderen te begrijpen. Positief gedrag wordt bewust benoemd en bekrachtigd, waardoor kinderen inzicht krijgen in gewenst sociaal gedrag. Tegelijkertijd krijgen kinderen ruimte om autonomie te ervaren en worden zij gestimuleerd om, waar mogelijk, zelf oplossingen te bedenken in sociale situaties.
Spel speelt een belangrijke rol in de sociaal-emotionele ontwikkeling. Jonge kinderen uiten hun gevoelens vaak via spel. Pedagogisch professionals sluiten hierop aan en stimuleren dit door middel van fantasie- en rollenspellen. Hiervoor is divers spelmateriaal beschikbaar, zoals poppen, een keukentje, een werkbank, constructiemateriaal en verkleedkleding.

Rol van de professional
Sensitief reageren, emoties verwoorden, voorbeeldgedrag tonen en sociale situaties begeleiden.

Motorische ontwikkeling

Doel in het VE-kader:
Het versterken van grove en fijne motorische vaardigheden als basis voor zelfstandigheid, spel en deelname aan activiteiten.

Uitwerking in de praktijk
Wij bieden dagelijks gevarieerde bewegings- en spelactiviteiten aan, zowel binnen als buiten, waarbij kinderen worden uitgedaagd om hun motorische vaardigheden te ontwikkelen. De ruimte is zo ingericht dat deze uitnodigt tot bewegen, ontdekken en experimenteren, zoals klimmen, rennen, bouwen en balanceren.
De fijne motoriek wordt gestimuleerd door activiteiten zoals knutselen, tekenen, verven, kleien, puzzelen en constructiespel. Hiervoor wordt dagelijks tijd ingeruimd, zodat kinderen hierin kunnen oefenen en zich verder kunnen ontwikkelen.
Voor de grove motoriek bieden wij activiteiten zoals dansen, gymmen, yoga en buitenspel. Daarnaast krijgen kinderen ook ruimte voor vrij spel, waarin zij zelf ontdekken en experimenteren, bijvoorbeeld door met een bal te spelen of van de glijbaan te gaan.
Pedagogisch professionals stemmen het aanbod af op het ontwikkelingsniveau en tempo van ieder kind. Door goed te observeren wordt aangesloten bij wat een kind al kan en worden passende materialen, activiteiten en uitdagingen aangeboden. Waar nodig wordt extra ondersteuning geboden of juist extra uitdaging toegevoegd. Het dagprogramma is hier bewust op ingericht.

Op deze manier stimuleren wij de motorische ontwikkeling van kinderen, zodat zij zich steeds zelfstandiger, zekerder en vaardiger kunnen bewegen en handelen in hun omgeving.

Rol van de professional
Stimuleren, veiligheid waarborgen en activiteiten aanpassen aan het ontwikkelingsniveau.

Cognitieve ontwikkeling

Doel van het VE-kader:
Het stimuleren van denkvaardigheden zoals nieuwsgierigheid, probleemoplossend vermogen, beginnende rekenvaardigheden en executieve functies.

Uitwerking in de praktijk
Wij bieden een rijk aanbod van onderzoekend leren, spelenderwijs tellen en activiteiten die kinderen uitnodigen om te denken, ontdekken en problemen op te lossen. Dit doen wij door het aanbieden van onderzoekende en probleemoplossende activiteiten, zoals experimenteren en ontdekken. Kinderen worden gestimuleerd om vragen te stellen, verbanden te leggen en zelf oplossingen te zoeken.

Daarnaast worden speelse rekenprikkels aangeboden, zoals sorteren, tellen, vergelijken en het herkennen van patronen. Thema's worden verdiept door projecten en onderzoeksvragen die aansluiten bij de interesses van kinderen.
Voor baby's ligt de nadruk op waarnemen, herhaling en het herkennen van vertrouwde materialen. Spelmateriaal wordt bewust herhaald aangeboden, zodat kinderen in alle rust kunnen ontdekken.
Dreumesen en peuters krijgen veel ruimte voor vrij spel, waarin zij materialen onderzoeken en ervaren wat zij ermee kunnen doen. Er worden puzzels en boekjes aangeboden. Na het voorlezen wordt actief teruggegaan naar het verhaal om het begrip en de taalontwikkeling te versterken.
In de groepen zijn speelleerhoeken ingericht waarin herkenbare situaties worden nagebootst, zoals de keukenhoek en de poppenhoek. Daarnaast is er ruimte voor rust en terugtrekking, bijvoorbeeld in de leeshoek. Alle hoeken zijn zo ingericht dat zij uitnodigen tot ontdekken, onderzoeken en samenspel.
Kinderen leren daarnaast van elkaar door observatie en imitatie. Binnen alle groepen wordt gewerkt met themahoeken of thematische materialen, waardoor kinderen in aanraking komen met alledaagse onderwerpen zoals seizoenen, taal en muziek.

Op deze manier stimuleren wij het cognitieve en onderzoekende vermogen van kinderen, zodat zij nieuwsgierig, actief en met vertrouwen de wereld leren begrijpen.

Rol van de professional
Nieuwsgierigheid prikkelen, denkprocessen verwoorden en kinderen begeleiden in hun onderzoek.

Ontwikkeling zelfstandigheid

Doel in het VE-kader
Het vergroten van autonomie, zelfredzaamheid en verantwoordelijkheidsgevoel zodat kinderen actief regie leren nemen over hun handelen.

Uitwerking in de praktijk
Wij stimuleren kinderen om zelf te doen, keuzes te maken en verantwoordelijkheid te dragen binnen dagelijkse routines. Pedagogisch professionals ondersteunen kinderen in het ontdekken en verleggen van hun grenzen door goed te observeren wat een kind al kan, wil en durft. Hierbij staat het kijken en luisteren naar kinderen centraal, zodat kan worden aangesloten bij hun individuele ontwikkeling.
Kinderen worden zich bewust van hun eigen capaciteiten en kwaliteiten. Initiatieven van kinderen worden actief opgepakt en positief bekrachtigd door middel van complimenteren, belonen en het benoemen van succeservaringen. Ook humor, spel en 'gek doen' worden ingezet om het zelfvertrouwen te versterken en kinderen op een positieve manier te bevestigen.
In de dagelijkse praktijk worden kinderen gestimuleerd om steeds meer zelf te doen, passend bij hun leeftijd en ontwikkelingsniveau. Peuters proberen bijvoorbeeld zelf hun jas aan te trekken en op te hangen, terwijl kleuters worden gestimuleerd om hun schoenen zelf te strikken. Dreumesen en peuters worden gestimuleerd om zelf hun speelgoed op te ruimen.

Wanneer dit nog niet lukt, biedt de pedagogisch professional ondersteuning en wordt duidelijk uitgelegd wat er gedaan moet worden en waar materialen horen.
Naarmate kinderen ouder worden, wordt steeds meer zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van hen verwacht. De inrichting van de ruimte is overzichtelijk en toegankelijk, zodat kinderen zelfstandig keuzes kunnen maken en handelen.

Op deze manier stimuleren wij de ontwikkeling van zelfstandigheid, zodat kinderen groeien in zelfvertrouwen, eigen regie en verantwoordelijkheid.

Rol van de professional
Begeleiden op afstand, vertrouwen geven en succeservaringen stimuleren.

Ontwikkeling spel/creativiteit

Doel in het VE-kader
Het bevorderen van fantasie, expressie, symbolisch spel en verbeeldingskracht als motor voor leren, taal en sociale ontwikkeling.

Uitwerking in de praktijk
Wij geven dagelijks ruimte aan vrij spel, creatieve activiteiten en het gebruik van open-einde materialen. Pedagogisch professionals hanteren hierbij een open en uitnodigende houding, waardoor kinderen worden gestimuleerd om hun creativiteit te ontwikkelen en hun eigen ideeën vorm te geven.
De omgeving is zo ingericht dat deze de zintuigen prikkelt en uitnodigt tot spel en ontdekking. Het dagprogramma is afgestemd op het spel van het kind, waarbij kinderen de ruimte krijgen om zelf te kiezen en te spelen met materialen die aansluiten bij hun belevingswereld. Het grootste deel van het speelgoed staat toegankelijk opgesteld, zodat kinderen zelfstandig kunnen kiezen wat hun interesse heeft.
Bewust wordt er gewerkt met afwisseling in aanbod: speelgoed kan tijdelijk worden weggeborgen om het later opnieuw als ‘nieuw’ te kunnen aanbieden. Daarnaast wordt gekozen voor duurzaam en fantasierijk speelgoed dat kinderen uitdaagt om hun verbeelding te gebruiken. Ook wordt kosteloos materiaal ingezet, zoals kartonnen dozen, tijdschriften en losse materialen, waarmee kinderen zelf nieuwe spelideeën kunnen creëren, zoals een auto, huis of trein.
Vrij spel krijgt dagelijks prioriteit en vormt een belangrijk uitgangspunt binnen het pedagogisch handelen. Daarnaast worden spelinitiatieven van kinderen gevolgd en waar nodig verrijkt met vragen, materialen en nieuwe impulsen. Creatieve expressie zoals beeldend werken, muziek en drama is geïntegreerd in het dagelijkse aanbod. Spel wordt hierbij gezien als een essentiële context voor leren en ontwikkeling.

Op deze manier stimuleren wij spel en creativiteit, zodat kinderen zich vrij kunnen uiten, verbeelden en al spelend de wereld ontdekken.

Rol van de professional
Observeren, meespelen waar nodig, spel verrijken en de creativiteit van kinderen serieus nemen.

Thema's en activiteiten

Binnen Stg. KOOG wordt er gewerkt aan de thema's van Uk en Puk 2.0. Deze 10 thema's zullen gedurende een verloop van 2,5 jaar behandeld worden. Daarnaast wordt er natuurlijk ook aandacht besteedt aan jaarlijks terugkerende thema's zoals: Pasen, herfst en Sinterklaas etc. maar er wordt ook ingespeeld op actualiteit. De thema's worden verwerkt in een jaarplanning. Iedere groep maakt op zijn groep toegespitst een themaplanning.
Bij het vormgeven van het activiteitenaanbod worden de doelen en activiteitenlijnen van Uk & Puk 2.0 als basis gebruikt. Daarnaast wordt het aanbod afgestemd op de actuele belevingswereld van de kinderen. Door observaties, gesprekken en het werken met een mindmap brengen pedagogisch professionals de interesses, betrokkenheid en ontwikkelbehoeften van de kinderen in kaart. Deze input wordt gebruikt om activiteiten te verdiepen, aan te passen of toe te voegen.
Op deze manier realiseren wij een beredeneerd, doelgericht en kind volgend VE-aanbod.

Vanuit het Uk & Puk 2.0 programma wordt op speelse manier de brede ontwikkeling van kinderen gestimuleerd. Er wordt aangesloten bij de inbreng en de betrokkenheid van de kinderen en worden de kinderen nieuwe kennis en vaardigheden binnen de 'zone van de naaste ontwikkeling'. Door de combinatie van een sterke speelleeromgeving, een kind volgende benadering en de juiste interactievaardigheden wordt de brede ontwikkeling van de kinderen gestimuleerd.

Vanuit de betekenisvolle contexten komen zeven ontwikkelingsgebieden aan bod:
Spraak-taalontwikkeling
Sociaal-emotionele ontwikkeling
(Fijn)motorische en zintuigelijke ontwikkeling
Rekenontwikkeling
Oriëntatie op jezelf en de wereld
Digitale geletterdheid
Kunstzinnige ontwikkeling

Elk ontwikkelingsgebied is onderverdeeld in subdoelen. Zo bevat de spraak- en taalontwikkeling doelen op het gebied van woordenschat, spreken, luisteren en gesprekken voeren. We volgen hierbij de doelen en subdoelen zoals ze door SLO beschreven zijn op de inhoudskaarten Jong Kind, pré-fase.

Een rijke speelleeromgeving

Een rijke speelleeromgeving biedt herkenning, veiligheid en uitdaging en sluit aan bij de ontwikkelingsbehoefte van kinderen. Ze komen binnen en willen spelen, leren en ontdekken. In een rijke speelleeromgeving bevat de groep diverse hoeken en herkenbare materialen die kinderen uitnodigen tot gevarieerd spel waarin ze nieuwe ervaringen opdoen die net boven hun niveau liggen. Hierdoor blijven de kinderen geboeid en worden ze gestimuleerd in hun brede ontwikkeling.

Ieder thema van Uk & Puk biedt concrete tips voor het inrichten van een rijke, gevarieerde speelleeromgeving, waarmee de kinderen gestimuleerd worden in hun ontwikkeling. De keuze van het materiaal is hierbij belangrijk. Alleen wanneer een kind een fiets aangeboden krijgt, gaat het leren fietsen. Zo worden kinderen begeleid door keuzes in de inrichting om

een volgende ontwikkelingsstap te maken. In de themahoek spelen kinderen zelfstandig of in kleine groepjes. Het spel stimuleert de brede ontwikkeling, waarbij woorden, handelingen en vaardigheden uit het thema spelenderwijs worden herhaald, toegepast en uitgebreid en spelenderwijs gestuurd wordt op de ontwikkelingsdoelen.

Extra activiteiten

Door het jaar heen worden er nog extra activiteiten georganiseerd. Soms voor alle kinderen, soms voor een bepaalde leeftijdsgroep en soms voor kinderen samen met hun ouders of grootouders. Dit zijn o.a. een Sinterklaasfeest, Kerstviering, Carnaval, zomerfeest, juffenverjaardagen en familieweek. Hiervoor worden iedere keer aparte uitnodigingen verstuurd.

Volgen ontwikkeling

Kind volgsysteem

Er wordt door de pedagogisch professionals geobserveerd door middel van een kind volg systeem. Bij het kind volgsysteem volgen we de leer-en ontwikkelingslijnen van 0-4 jaar van De Gouwe Academie. Deze ontwikkelingslijnen vormen een doorgaande lijn met de leerlijnen van ParnasSys voor 4-7 jaar. Voor pedagogisch professionals is het kind volgsysteem in het ouderportaal Konnect beschikbaar. Een achterstand of voorsprong wordt op deze manier tijdig geconstateerd.

Pedagogisch professionals hebben ieder kind ‘in beeld’ en volgen het in zijn ontwikkeling. De ontwikkeling van het kind wordt geregistreerd in het kind volgsysteem (de leer- en ontwikkelingslijnen 0 tot 4 jaar van De Gouwe Academie in Konnect). Zo kunnen de professionals aansluiten bij de individuele behoeften van het kind en het stimuleren de volgende stap te zetten. Hierin volgen wij regelmatig en systematisch de ontwikkeling van een kind op de vier VE domeinen.

- Taal: aandachtspunten binnen dit domein zijn bijvoorbeeld : experimenteren met klanken en letters, verhalen vertellen en woordenschatontwikkeling;
- Sociaal-emotionele ontwikkeling: aandachtspunten binnen dit domein zijn bijvoorbeeld: hechtingsrelaties, autonomie, de omgang met volwassenen, andere kinderen en jezelf;
- Motorische ontwikkeling: Hier gaat het om spel en beweging, met het oog op de lichamelijke ontwikkeling, maar ook in relatie tot de andere 3 domeinen;
- Rekenen: aandachtsgebieden binnen dit domein zijn bijvoorbeeld: omgaan met hoeveelheden, aantallen, tijd, meten en ruimtelijke oriëntatie.

In de kinderopvang houden de pedagogisch professionals van de groep(en), naast een intake gesprek, een overdrachtsgesprek met de ouders wanneer het kind over gaat van de ene groep naar de ander groep. Tijdens dit gesprek wordt de ontwikkeling van het kind met de ouders besproken. Bij de peuteropvang houden we, naast het intake gesprek een afsluitend gesprek wanneer het kind vier jaar oud wordt.

Voor kinderen met een VE-indicatie wordt er, naast bovenstaande momenten, eenmaal per kwartaal een tussentijds gesprek gehouden om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Hierbij

is er aandacht voor de voortgang van het kind door de (extra) aangeboden activiteiten en hoe de ontwikkeling bij de opvang en thuis verloopt. De combinatie van ontwikkelingsgericht werken en de inzet van een mentor maakt dat belangrijke stappen en mogelijke achterstanden, worden gevolgd en indien nodig tijdig gesignaleerd.

In het kind volgsysteem worden naast de gemaakte ontwikkelingsstappen ook de ondersteuningsbehoefte genoteerd in het plan van aanpak. Net als evaluaties van het activiteitenaanbod.

Als er bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind worden geconstateerd wordt dit met ouders besproken, waar nodig met aanwezigheid van leidinggevende/pedagogisch coach. Wanneer wij binnen de Stichting de expertise niet hebben, kunnen wij de expertise vragen van het GGD/CB om een observatie uit te voeren en adviseren wij ouders contact op te nemen met passende instanties voor verdere ondersteuning.

In aansluiting bij de “Wet Passend Onderwijs” zijn ook bij Stg. KOOG kinderen die meer ondersteuning nodig hebben bij de ontwikkeling welkom op onze kinderopvang. Hierbij stellen wij wel de voorwaarde dat de ondersteuning voor het kind te combineren is met de groepsopvang, het mag niet ten kosten gaan van de andere kinderen. Onze medewerkers zijn niet opgeleid om kinderen specialistische ondersteuning te bieden. We kijken daarom of het kind in kwestie in een ‘gewoon’ kinderdag- of peuteropvang kan verblijven . In ons protocol Zorgkinderen en in ons Pedagogisch beleidsplan, aannamebeleid kunt u hier meer informatie over vinden.

Stappenplan VE: van aanmelding tot monitoring

Om de kwaliteit en continuïteit van de Voorschoolse Educatie (VE) te waarborgen, werken wij met een duidelijk en transparant stappenplan. Dit stappenplan beschrijft het volledige proces vanaf het moment dat een VE-indicatie wordt ontvangen tot en met de uitvoering, monitoring en evaluatie van het aanbod.

Binnen dit proces staat een beredeneerd aanbod centraal, waarbij de ontwikkelingsdoelen en werkwijze van Uk & Puk 2.0 worden gecombineerd met een kind volgende benadering. Door structurele observaties, ouderbetrokkenheid en samenwerking met interne en externe professionals stemmen wij het aanbod continu af op de ontwikkelingsbehoeften van het kind.

Het stappenplan zorgt ervoor dat alle betrokken professionals volgens dezelfde werkwijze handelen, dat ouders actief worden meegenomen in het proces en dat de ontwikkeling van het kind systematisch wordt gevolgd en vastgelegd.

Stappenplan VE (Voorschoolse Educatie)

Stap 1. Aanmelding en VE-indicatie

- De VE toeleiding wordt door de jeugdarts van het consultatiebureau afgegeven en daarna in de VE monitor gezet. Deze wordt aan een organisatie toegewezen.
  De administratie ontvangt hiervan een melding per mail, zodat we via de VE monitor contact op kunnen nemen met ouders.
- Administratie verzorgt de plaatsing:
  - Eerste 8 weken: 2 dagdelen (ochtenden)
  - Daarna: 4 dagdelen (ochtenden)
- Er wordt navraag gedaan bij het consultatiebureau:
  - Verwijzing VE
  - Welk ontwikkelingsgebied betreft de indicatie
  - Eventuele aanvullende informatie over het kind

Stap 2. Intakegesprek met ouders

- Intakegesprek met ouders door de mentor.
- Onderwerpen:
  - Werkwijze van de groep
  - Bijzonderheden/ontwikkeling van het kind
  - Uitleg over VE (informatieflyer)
  - Verwachtingen en samenwerking met ouders

Stap 3. Start op de groep – wenperiode

- Start van het kind op de groep.
- Wenperiode van 8 weken.
- Tijdens deze periode:
  - Observatie van het kind
  - Afname 0-meting:
    - Kijken welke observatie leeftijd het meest passend is
    - Toelichting volledig invullen
- De mentor stelt samen met spelbegeleidster een concept plan van aanpak op, op basis van:
  - Observatie
  - 0-meting
  - Ondersteuningsbehoefte van het kind

Stap 4. Evaluatie na 8 weken (oudergesprek)

- Evaluatiegesprek met ouders na de wenperiode.
- Spelbegeleidster sluit aan bij dit gesprek.
- Bespreken:
  - Wenperiode
  - Concept plan van aanpak
  - Resultaten van de 0-meting
- Speel & Groei thuis wordt uitgelegd:
  - Eventueel afspraken maken voor deelname aan dit traject
- Het gesprek wordt vastgelegd in het gesprekkenformulier (KVS).

- Het plan van aanpak wordt na het oudergesprek definitief gemaakt door spel begeleidster

Stap 5. Uitvoering en monitoring op de groep

Op de groep:

- Werken met een themaplanning voor VE-kinderen, inclusief:
    - Gerichte doelen
    - Passende activiteiten
- Van de activiteiten wordt een korte observatie/ verslag genoteerd in de map.
- Spelbegeleidster verwerkt deze informatie in de digitale formulieren in KVS.
- Activiteitenformulieren worden na elk thema (± 8 weken) afgesloten.
- Elke 6 maanden:
    - Nieuw observatieformulier (passend bij leeftijd) invullen en afsluiten in KVS

Met ouders en mentor:

- Elke 3 maanden een evaluatiegesprek:
    - Eventueel voorbereiden met spelbegeleidster
    - Bij extra zorg kan spelbegeleidster en/of VE coach/ leidinggevende aansluiten
- Bespreken:
    - Ontwikkeling van het kind
    - Tips en adviezen voor thuis
    - Eventueel bijstellen van het plan van aanpak
- Verslaglegging:
    - Het gesprek wordt vastgelegd in het gesprekkenformulier (KVS).

Met externe zorgverleners (zo nodig):

Termijn in overleg met zorgverlener

- Bespreken:
    - Ontwikkeling van het kind
    - Activiteiten aanbod op de groep
    - Tips en adviezen voor de groep
- Verslaglegging:
    - Het gesprek wordt vastgelegd in het gesprekkenformulier (KVS).

Stap 6. Afsluiten van formulieren

- Observatie 0 – meting : na 8 weken
- Plan van aanpak – na gesprek met ouders over wenperiode
- Aanbod activiteiten – na elk thema (ongeveer 8 weken)
- Formulier gesprekken – elk kwartaal
- Observatie KVS – elk half jaar (formulier behorend bij kalenderleeftijd)

Ouderbetrokkenheid

Ouders zijn een belangrijke partner in de ontwikkeling van jonge kinderen. Met ouders samenwerken rond de ontwikkeling van hun kinderen heeft een positief effect op die ontwikkeling. Dit kan bijvoorbeeld door de interesse te tonen in hun thuissituatie, ze te betrekken bij activiteiten of via een ouderbrief waarbij we tips gegeven om thuis een optimale omgeving te creëren voor de ontwikkeling van hun kind. De ontwikkeling van jonge kinderen stimuleren in de thuisomgeving is heel effectief. Daarom is samenwerking met

ouders zo belangrijk. Uk & Puk 2.0 biedt in elk thema gerichte ouderactiviteiten om deze groep structureel te betrekken bij het thema en de ontwikkeling van de kinderen.

Pilot ouderbetrokkenheid: Speel & Groei Thuis

Sinds oktober 2025 werkt de stichting met de pilot Speel & Groei Thuis, een aanvullend aanbod gericht op het versterken van ouderbetrokkenheid binnen de Voor- en Vroegschoolse Educatie. Dit traject bestaat uit preventieve thuisbegeleiding waarbij een spelbegeleider wekelijks samen met het kind en de ouder(s) speelt, met als doel de ontwikkelingskansen van het kind te vergroten en de ouder-kind interactie te versterken.

Speel & Groei Thuis richt zich met name op het stimuleren van taal, spel, sociale vaardigheden, motoriek en zelfstandigheid en vormt daarmee een waardevolle aanvulling op het VE-aanbod op de groep. Binnen de pilot wordt het traject ingezet voor kinderen van 2 tot 4 jaar met een VE-indicatie, waarbij in samenspraak met ouders doelen worden opgesteld en de ontwikkeling gedurende het traject wordt gevolgd en geëvalueerd.

Voor de werkwijze, criteria en procesbeschrijving wordt verwezen naar het Plan Speel & Groei Thuis.

Met deze pilot beoogt de stichting de samenwerking met ouders verder te versterken, kansengelijkheid te bevorderen en de doorgaande ontwikkellijn tussen thuis en de voorschool te bevorderen.

VE en samenwerking basisscholen

Met de twee basisscholen in Oud Gastel en de basisschool te Stampersgat zijn er afspraken gemaakt over de voorschoolse educatie. Er is een warme overdracht twee tot drie keer per jaar met de leerkrachten van de onderbouw.
Tijdens de VE overlegvormen worden samen met de basisscholen de komende thema's doorgesproken. Wanneer dit mogelijk is worden er thema's op elkaar afgestemd en zo wordt er bijvoorbeeld aangesloten bij een eind activiteit. In het document handreiking zorgbeleid, dat in samenwerking met de scholen opgesteld is, staan afspraken die gemaakt zijn als het gaat om de begeleiding van zorgkinderen. Daar waar mogelijk worden ook wordt geprobeerd protocollen op elkaar af te stemmen.
De dagopvang verstuurd het verslag van het 4 jaar observatiemoment digitaal naar de basisschool. Dit alleen wanneer één van de ouders toestemming heeft gegeven in Konnect; dit geeft de kinderopvang toestemming om de gegevens door te spelen richting de betreffende basisschool.

Inzet VE Coach

Stg. KOOG beschikt over een VE-beleidsmedewerker/coach. Zij vervult een combi-functie, waar zowel het coachen van pedagogisch medewerkers op de werkvloer als VE-beleidsontwikkeling centraal staat. Deze functie wordt ingevuld door Catharina den Ouden.

De VE coach:

- Ondersteunt in het VE aanbod;
- Coacht de medewerkers in de begeleiding van de VE indicatie peuters;
- Coacht de medewerkers bij het invullen van de observaties;
- Coacht de medewerkers in de themaplanning en de bepalingen van de doelen bij een activiteit;
- Coacht de medewerkers in contacten met ouders en basisonderwijs.

In zijn algemeenheid geven we aan bovenstaand invulling door middel van gesprekken, door het geven van opdrachten of door het uitvoeren van beeldcoaching.

De VE coach kijkt daarbij naar wat de pedagogisch medewerker al kan om de talenten van deze medewerker optimaal te benutten. Hierbij geven zij ontwikkelingsgerichte feedback.

Schriftelijke vastlegging uren

Aantal VE kinderen

De VE coach werkt minimaal 10 uur per kind (met een VE-indicatie) per jaar.
Op 1 januari van elk jaar kijkt de kinderopvang organisatie hoeveel VE-kinderen er op de locatie worden opgevangen. Het aantal VE-kinderen maal 10 is het aantal uur dat de coach voor die opvanglocatie wordt ingezet.
Stg. KOOG volgens onze administratie op 1 januari 2026 over alle locaties het volgende aantal kinderen met een VE indicatie.
Stg. KOOG heeft op 1 januari 2026 totaal 16 VE kinderen. Op grond van de wettelijke kaders is daarom het volgende op jaarbasis nodig voor VE coaching: 16x 10 = 160 uur

Verdeling over de locaties

Bij Stg. KOOG hebben we dus op jaarbasis 160 uren formatie.
In 2026 worden deze uren als volgt over de verschillende locaties verdeeld:
De inzet wordt volgens een vast schema opgenomen in het rooster (groepen rouleren wekelijks van dag).

Locatie	Aantal VE kinderen	Uren VE coaching
Oud Gastel Brabbeltjes 0-1,5 jaar	0	
Oud Gastel Bikkeltjes 1,5-2,5 jaar	1	10 uur
Oud Gastel Brakkies 2,5-4 jaar	3	30 uur
Oud Gastel Hummeltje 2,5-4 jaar	8	80 uur
Stampersgat Guppies 0-4 jaar	1	10 uur
Totaal uren		
130		

Kwaliteitsborging VE aanbod

Alle medewerkers op alle groepen van 0-4 jaar werken met het VE programma Uk en Puk en zijn (of worden) daarvoor gekwalificeerd. Voor de scholing en bijbehorende her certificering verwijzen wij u naar het opleidings- en scholingsplan van Stg. KOOG.

Tijdens de VE coaching komen de verschillende thema's en onderwerpen aan bod.
Hierbij wordt gekeken naar wat de medewerkers nodig hebben om de kwaliteit te verhogen en waarborgen m.b.t het VE programma Uk en Puk, het maken van een thema planning, een bijpassend activiteitenprogramma, het invullen van het kind- volgsysteem, het begeleiden van de kinderen, contacten met ouders en externe partijen.

Jaaroverzicht indeling VE coachingsuren 2026

KDV Dikkertje Dap en Kajuit
4 groepen (Bikkeltjes, Brakkies, Hummeltje, Guppies en Pinkeltje)
Coachtijden van 08.00u tot 13.00u of van 13.00u tot 18.00u

Coaching
Bikkeltjes/Brakkies 40 uur per jaar: 40 weken = 1 uur per week
Hummeltje 80 uur per jaar: 40 weken = 2 uur per week
Guppies/Pinkeltje 10 uur per jaar: 40 weken = 0,25 uur per week

Coaching op werkvloer
Bikkeltjes/Brakkies 1 uur per week (jaarbasis x 40 weken = 40 uur)
Hummeltje 1,5 uur per week (jaarbasis x 40 weken = 60 uur)
Guppies/Pinkeljte 0,5 uur per week (jaarbasis x 40 weken = 20 uur)
Totaal 3 uur per week
Jaarbasis x 40 weken = 120 uur

Verwerking coaching
Per groep 0,5 uur
Totaal 3x 0,5 uur = 1,5 uur
Jaarbasis 1,5 x 40 weken = 60 uur

Groepsoverleg/zorgkinderen/ overleg externe (basisschool, consultatiebureau)
Deze uren zijn opgenomen in het pedagogisch coaching- en beleidsplan.

Maakt een totaal van:
120+60 = 180 uur

Literatuurlijst

- Kok. J.F.W, *Opvoeden als beroep: een inleiding voor groepsopvoeders en leraren,* H. Nelissen, Baarn 2013
- Bom. P en Huber. M, *Groeiwijzer,* Christofoor, Zeist 2015
- Schiet. M, *De peuterpuberteit,* Van Holkema en Warendorf, Houten 2014
- Hol. A en Rusch A, *Kinderopvang als beroep*, Academische Uitgeverij Amersfoort bv, Amersfoort 2000
- Singer. E en Kleerekoper L, *Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar*, Amsterdam 2010
- NJI interventies:
  https://www.nji.nl/system/files/2021-04/Uitgebreide-beschrijving-Uk-en-Puk.pdf
  https://www.nji.nl/system/files/2023-12/Kameleon.pdf
- Uk & Puk 2.0 Gebruikswijzer
- Tijdschrift *Kinderopvang*, juni 2015
- CAO Kinderopvang
- Internet, www.kinderopvang.nl
- Internet, www.rijksoverheid.nl
- Internet, www.BOINK.nl/info
- Internet, www.ukpukvve.nl